

DEJINY PRÁVA ŠTÁTOV EURÓPY A USA

(Plán prednášok)

- 1. téma: Grécke mestské štáty – štátny mechanizmus a právo.**
- vznik a všeobecná charakteristika gréckych polis; Sparta a Athény – formy vlády, rozvrstvenie a právne postavenie obyvateľstva, štruktúra štátnych orgánov, najdôležitejšie štátoprávne reformy, právo a právne pamiatky
- 2. téma: Staroveký Rím**
- obdobie kráľovstva, štruktúra orgánov, reforma Servia Tullia
  - rímska republika od raného štádia až po krízu republikánskeho zriadenia, všeobecná charakteristika, systém štátnych orgánov
- 3. téma: Staroveký Rím – pokračovanie**
- rané cisárstvo - obdobie principátu, systém štátnych orgánov, dyarchia
  - neskoré cisárstvo – dominát, všeob. charakteristika, systém štátnych orgánov, zánik Západorímskej ríše
- 4. téma: Feudálny štát a právo; Franská ríša**
- všeobecná charakteristika feudalizmu, lénny systém, štátna organizácia stredoveku, pramene práva
  - Franská ríša: sociálno-ekonomická základňa, forma vlády, štruktúra štátnych orgánov, právo a právne pamiatky
- 5. téma: Byzantská ríša; stredoveké Nemecko – Svätá ríša rímska**
- Byzancia: základné trendy vo vývoji štátneho usporiadania, štátny aparát, štátne orgány, právo a právne pamiatky
  - stredoveké Nemecko: kniežací absolutizmus, územná správa a vznik krajinskej výsosti, Svätá ríša rímska - všeobecná charakteristika vývoja, štátny aparát, ríšske orgány, právo a právne pamiatky
- 6. téma: Stredoveké Anglicko; stredoveké Francúzsko**
- Anglicko: vývoj do a od normandského vpádu, vznik stavovskej monarchie, Magna Charta Libertatum 1215, obdobie absolutistickej monarchie; štruktúra štátnych orgánov; anglosaský systém práva, právne pamiatky
  - Francúzsko: obdobie feudálnej rozdrobenosti, stavovskej monarchie, absolutistickej monarchie; systém štátnych orgánov, právo a právne pamiatky
- 7. téma: Stredoveké Rusko a Poľsko**
- stredoveké Rusko do vybudovania centralizovaného štátu a v období centralizovaného štátu, absolutizmus; systém štátnych orgánov; právo a právne pamiatky
  - Poľsko: vznik poľskej štátnosti, prekonávanie rozdrobenosti, obdobie stavovskej monarchie, šľachtickej demokracie; systém štátnych orgánov; právo a právne pamiatky

- 8.téma:** Novoveký štát a právo.
Protifeudálne revolúcie v Európe. Nizozemská revolúcia
- všeobecná charakteristika novoveku + filozoficko-právny kontext
  - príčiny, priebeh Nizozemskej revolúcie, ďalší vývoj po roku 1579.
- 9.téma:** Anglicko – revolúcia 1640-1660 a jej zákonodarstvo, reštaurácia Stuartovcov, budovanie konštitučnej monarchie.
- príčiny revolúcie, nábožensko-politické smery v revolúcii, samotný priebeh revolúcie do vzniku republiky, obdobie republiky a protektorátu v Anglicku
  - vývoj v Anglicku po buržoáznej revolúcii, obdobie konštitučnej monarchie, zmeny v systéme štátnych orgánov
  - pramene anglického porevolučného práva, dualizmus práva, právny systém
- 10. téma:** Vznik a vývoj Spojených štátov amerických.
- vývoj severoamerických kolónií do vzniku USA, Konfederácia 13. amerických štátov, prijatie Ústavy 1787 a jej dodatkov, systém štátnych orgánov a ich fungovanie
  - systém politických strán v USA,
  - občianska vojna, jej príčiny, priebeh a dôsledky.
- 11. téma:** Francúzska revolúcia 1789 a vývoj vo Francúzsku do pádu Napoleona.
Reštaurácia Bourbonovcov a ďalší štátoprávny vývoj do roku 1875.
- príčiny, priebeh revolúcie, činnosť Národného zhromaždenia, prijatie Deklarácie práv človeka a občana; vznik 1. francúzskej republiky, činnosť konventov, direktórium, konzulát a prvé cisárstvo;
  - zákonodarstvo v období revolúcie, kodifikácie v období vlády Napoleona I.
  - vývoj Francúzska za vlády Bourbonovcov, ďalší revolučný vývoj, striedanie foriem vlády až po obdobie III. Francúzskej republiky (štátny aparát a systém politických strán), Ústava z r.1875.
- 12.téma:** Nemecko po zániku Svätej ríše rímskej národa nemeckého.
Ďalší vývoj štátu a práva: Weimarská republika. Tretia ríša.
- zvláštnosti vývoja Nemecka, parlamentná revolúcia 1848, opatrenia Bismarcka vo vnútornej politike, cesta k zjednoteniu Nemecka – Rýnsky spolok 1806, Nemecký spolok 1815.
  - Nemecká ríša 1871; prechod od monarchie k republike po 1. svetovej vojne. Weimarská ústava z r. 1919.
  - totalitný fašistický štát a jeho právny poriadok
- 13. téma:** Vybrané otázky zo všeobecných dejín štátu a práva, zhrnutie problematiky.

DEJINY PRÁVA ŠTÁTOV EURÓPY A USA (Plán seminárov)

1. týždeň

Úvodný seminár. Predstavenie literatúry. Stanovenie podmienok pre absolvovanie semestra.

2. týždeň

Právne pamiatky starovekého Grécka – rozbor dokumentov. Lykúrgova ústava v Sparte. Solónova ústava v Aténach.

3. týždeň

Staroveký Rím – rozbor dokumentov z obdobia kráľovstva a republiky. Leges Regiae. Reforma Servia Tullia. Zákony XII tabúl.

4. týždeň

Staroveký Rím – pokračovanie - rozbor dokumentov z obdobia republiky a cisárstva. Vlastný životopis Octaviana Augusta. Justiniánska kodifikácia. Digesta.

5. týždeň

V úvode hodiny 1. priebežná písomná kontrola.

Ďalej rozbor dokumentov: Lénne vzťahy v stredoveku - lénna zmluva; lénna prísaha; práva a povinnosti seniora a vazala – rozbor dokumentov. Právne pamiatky Franskej ríše – Leges barbarorum – Lex Salica. Capitularia.

6. týždeň

Právne pamiatky Byzancie - Ekloga. Prochiron. Právne pamiatky stredovekého Nemecka – Saské a Švábske zrkadlo. Zlatá bula Karola IV.

7. týždeň

Právne pamiatky stredovekého Francúzska a Anglicka - rozbor dokumentov. Články Viliama Dobyvateľa. Kniha posledného súdu. Magna Charta Libertatum 1215.

8. týždeň

Právne pamiatky feudálneho Ruska a Poľska - rozbor dokumentov. Zmluva Rusi s Byzanciou. Ruská pravda. Kniha Elblanská. Konštitúcia Nihil Novi.

9. týždeň

Nizozemská revolúcia – rozbor dokumentov. Utrechtská únia. Vyhlásenie nezávislosti.

10. týždeň

V úvode hodiny 2. priebežná písomná kontrola.

Nasleduje rozbor dokumentov: Anglická revolúcia 1640-1660 a ďalší ústavný vývoj v dokumentoch. Zákon o zrušení kráľovstva. Nástroj vlády. Bredská deklarácia. Bill of Rights. Act of Settlement.

11. týždeň

Spojené štáty americké – rozbor dokumentov. Deklarácia nezávislosti. Články konfederácie. Ústava USA a dodatky.

12. týždeň

Veľká francúzska revolúcia v dokumentoch. Augustové dekréty. Deklarácia práv človeka a občana. Ústava 1791. Konzulská ústava. Senatusconsultum 1804. Napoleonovo zákonodarstvo - Code Civil. Code Pénal.

13. týždeň

Pramene k dejinám práva Nemeckej ríše.

Vybrané otázky zo všeobecných dejín štátu a práva, zhrnutie problematiky.

Vypracovala: doc. JUDr. Ivana Šošková, PhD.